

PRENUMERATA.

Kurjer Warszawski wychodzi w dni powszednie wieczorem, w niedziele i święta rano, a nadto wychodzi stale w dni powszednie, z wyjątkiem dni poświęconych dodatki poranne.

Warunki prenumeraty podane są w nagłówku numeru głównego.

Oddzielna przedpłata na dodatek poranny przyjmowana być nie może.

Dziś: Łukasza Ewang.
Środa: Piotra Wyznaw.
Czwartek: Ireny Panny.
Piątek: Urszuli Panny.

Wschód słońca o godzinie 6-ej minut 27.
Zachód 5-ej 3.
Długość dnia godzin 10 36.
Ubyło 6 8.

Wschód księżyca o godzinie 10 minut 11 r.
Zachód 2 58 w.
Wysokość wody na Wiśle st. 1 a 5 (st. 1 a 5).
Dziś o godzinie 4-ej rano ciepła 8°.

OGŁOSZENIA.

Reklamy: za jeden wiersz garmontowy albo jego miejsce pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.

Wskroś: za jeden wiersz 15 kop.

Zwyczajne i małe ogłoszenia w dodatkach porannych nie zamieszczają się.

Ogłoszenia i prenumerata przyjmuje kantor codziennie od 8-ej rano do 8-ej wiecz., w niedziele i święta od 10 do 12 po.

Sobota: Korduli P. M.
Niedziela: Jana Kantego.
Poniedziałek: Rafała i Feliksa.
Wtorek: Kłospina M.

Dodatek poranny.

Redakcja, Administracja i Drukarnia: Plac Teatralny nr. 9. — Telefon Redakcji 268. — Telefon Administr. 517.
W Łodzi kantor własny, Piotrkowska 7281, telefonu nr. 313.

KALENDARZ

Młona słowiańska: Dziś Bratunila; jutro Ziemowita bł.
Zgromadzenia: Posiedzenie członków wydziału ekonomiczno-administracyjnego Towarzystwa dobroczynności. (Gmach Towarzystwa na Krak.-Przedm.—5 po południu.) — Posiedzenie urzędników biur kanalizacji i wodociągów, którzy zadeklarowali gotowość przystąpienia do twierdzącej się w zasadzie i zatwierdzonej już kasy wkładowo-pożyczkowej. (Biuro komitetu, Królewska 41—7 wieczorem.)

Wystawy: Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych. (Krak.-Przedm. № 15—od 10-ej rano do 5-ej po południu.) — Wystawa obrazów Krywul. (Hotel Europejski—od 10-ej rano do 5-ej po południu.) — Wystawa obrazów spółki malarzy irzeźbiarzy. (Nowy Świat № 27—od 10-ej rano do 7½ wieczorem.)

Koncerty: Koncert orkiestry wiedeńskiej pod dyrekcją Edwarda Straussa. (Dolina Szwajcarska—7 wieczorem.)

Teatry: Wielki: dziś „Rycerskość wieśniacza” (z udziałem panny Assuntę Lantes), oraz „Sirena”; jutro „Pajace” (z udziałem panny Aleksandry Stromfeld-Klamrzyńskiej i p. Achillesa Stelle), oraz „Divertissement”; — Rozmaitości: dziś „Falszywe cnoty”; jutro „Wicek i Wacek”; — Teatr w ogrodzie Saskim: dziś „Rip-Rip”; jutro „Zemsta nieoperza” (występ gościnny panny Klementyny Czosnowskiej). (7½ wieczorem.)

Lombard miejski: Gotówki w kasie lombarda do rozdania na zastawy znajduje się na dzień dzisiejszy 14896 rs. 17½ kop. (Pożyczki wydawane będą od godz. 9—12-ej rano; wykup zaś i prolongata uskuteczniają się od 9-ej r. do 2-ej południu i od 4—6-ej po południu.)

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— Czytelnikom naszym wiadomo, że w roku bieżącym, w celu przyjęcia z pomocą ludności tutejszego kraju, nawiedzonej w r. z. nieurodzajem, przez ułatwienie im sposobu zarobkowania, roboty około urządzenia nowych dróg bitych 1-go rzędu i reparacji dawniej istniejących dokonywane są w większości gubernij sposobem gospodarczym. Taki sposób prowadzenia robót wydał bardzo pomyślne rezultaty, tak dla właścicieli, którzy przyjęli inowację tę z wielkim zadowoleniem, gdyż obecnie otrzymują należną zapłatę bez zwłoki i bez żadnych utrudnień, przyczem wolni są od nadmiernej nieraz eksploatacji przedsiębiorców, jak również i odnośnie do funduszów gubernjalnych drogowych, z powodu zmniejszenia się cen w porównaniu z cenami, praktykowanymi przy prowadzeniu robót systemem przedsiębiorstwa. Wobec tego powstał projekt prowadzenia robót omawianych

sposobem gospodarczym we wszystkich bez wyjątku guberniach królestwa, ku czemu obecnie właśnie zbierane są potrzebne dane i obliczenia dla ministerjum spraw wewnętrznych.

— Projektowane urządzenie pól irygacyjnych przy zużyciu ścieków miejskich, koncentrujących się w kolektorze białuskim, było już przedmiotem badań zainteresowanych w sprawie tej rolników i przemysłowców jeszcze przed kilku laty, a mianowicie około r. 1888-go, gdy nawet dokładnie badano terytorjum projektowanych pól irygacyjnych. Wówczas postanowiono dwa projekta: pierwszy dotyczący zużytkowania na cel powyższy niziny marymonckiej, pomiędzy granicą miejską, odnogą Wisły, laskiem białuskim i szosą marymonką, na której mieści się: Marymont, Grusów, Kaskada, Ruda i Potok; położenie zaś kolektora, przerywanego wyżej położony park w Kaskadzie, doskonale się do tego nadaje; drugą zaś projektowaną miejscowością były obszerne pola białuskie, należące do władzy wojaskowej, a położone pomiędzy szosą marymonką, Burakowem, Parysowem i Wawrzyszewem. Do pól tych od kolektora białuskiego zbudowaną by była odnoga, z pewnemi jednak trudnościami, z powodu stojącej na przeszkodzie doliny Słodowca. Oba wszakże projekty przed laty pięciu ze względu na bliskość miasta i cytadeli, lub też obozu białuskiego, dla którego są potrzebne wzmiankowane pola nie zostały wykonane. Wówczas nawet dowiedziano się, iż co najwyżej pozwolono by na urządzenie fabryki nawozów sztucznych przy użyciu do osadzania się ścieków zaledwie kilku morgów ziemi.

— Jak donosi *Gaz. polic.* polecono właścicielowi domu pod nr. 22-ym przy ul. Świętozyskiej pod odpowiedzialnością sądową całą nieruchomość skanalizować jeszcze przed upływem roku bieżącego, właścicielowi zaś domu pod nr. 6-ym przy ul. Krochmalnej bezzwłocznie urządzić wodociąg.

— Wczoraj na placu Teatralnym przystąpiono do robót około trzeciej wygódki ulicznej.

— Na ulicy Kaczej, na przestrzeni od Okopowej do Wolności, przystąpiono wczoraj do układania rur wodociagowych, wskutek czego ulica dla przejazdu została zamknięta.

— Kancelarję urzędu starszych zgromadzenia kucharzy przeniesiono z Krakowskiego Przedmieścia nr. 85-ty do domu pod nr. 43-ci na Nowym Świecie.

— Na odbytej w lokalu starszego, p. Blumberga, pod przewodnictwem asesora, p. Kalinowskiego, kwartalnej sesji zgromadzenia rymarzy zapisano 3-ech uczniów. Listy wyzwolinowe otrzymali: Stanisław Czapliński, Stanisław Poncyłusz, Marjan Mokulski i Józef Znamienkiewicz.

— Kandydaci do posad sądowych przy sądzie okręgowym tutejszym: pp. Seweryn Gierlicz i Stanisław Sikorski, mianowani zostali podsekretarzami sądu okręgowego: pierwszy w czwartym wydziale cywilnym, drugi w piątym wydziale karnym.

— Członek płockiej komisji do spraw włościańskich rz. r. st. Stachowicz przyjechał do Warszawy; konsul holenderski, Willeks-Mackdonald, powrócił z zagranicy.

Z teatru.

* Wczoraj w kasie zamawiań rozpoczęła się sprzedaż biletów na przedstawienia trupy francuskiej Sary Bernhardt.

* Personel opery przystępuje już do prób z opery Mascagniego „Przyjaciół Fryc”.

Rolę Suzel wykona p. Klamrzyńska; w innych rolach wystąpią pp.: Chodakowski, Stelle, Sillich i t. d.

* W piątek teatr Wielki wznawia dawno już nieśpiewaną operę „Carmen”.

W roli tytułowej wystąpi b. artystka opery tutejszej, p. Aleksandra Dąbrowska.

Operą dyrygować będzie p. Tuszałow.

* Godnem jest zaznaczenia, iż opera „Pajace” — poza Włochami i teatrem wystawowym także włoskim w Wiedniu — po raz pierwszy za granicami Włoch wystawiona została w Warszawie.

Opieka nad chorymi.

W sprawie projektowanego towarzystwa opieki nad chorymi znów odbyto kilka narad, w których, oprócz osób poprzednio wymienionych, biorą udział: pp.: dr. I. Cylikow, Zygmunt hr. Ryszczewski, S. H. Peltyn, Jakób Rotwand, Aleksander Makowiecki, adwokat J. Goldszmidt, Julian Wieniawski, dr. St. Markiewicz, dr. St. Cohn, Bukaty, dr. K. Dobrski, dr. Goldsobel, N. Taubenhauz i S. Grützhandler.

NA FALI

Przez

Marję Rodziewiczównę.

(Dalszy ciąg.)

W ten sposób upłynęło im niepostrzeżenie trzy tygodnie, upłynęło drogi wiele.

Aż dnia jednego Józef zamilkł nagle, osowiał, stał się podrażnionym i niespokojnym.

— Łukaszu—rzekł—już wracać mi trzeba.

— Po co? Znudziłeś się?

— Nie, ale... moja dziewczyna mnie czeka!

— Bo to prawda! Albo też dziewczęta ci zabraknie! Po drodze się pocieszysz. Jedna—to kłeska.

— Jedna—to niebo na ziemi! Ja zresztą żadnej za nią nie widzę. W duszę mi wrosła.

— To źle, bo będzie ci ciężko te korzenie wyrwać! Słuchaj—nie wracaj—pójdziemy dalej na południe! Tobie i mnie między ludźmi nie żyć. Zadepta!

Józef głową potrząsnął.

Zamilkł jednak aż do wieczora, i starał się być jak pierwszy.

Ale już go tęsknota ogarnęła, jakiś niepokój, rozstrój, uroda. Na noclegu już grać nie zechciał, ni jeść—noc mu zeszła bezsenne.

— Pepi, Pepi!—wołało w nim serce coraz natarczywiej.

O południu, gdy usiedli do spoczynku, odezwał się:

— Ztąd mi zawrócić trzeba. Odprowadzisz mnie?

— Ani myślę!—burknął Łukasz.

— Czemu?

— Bom nikogo jeszcze do niewoli nie odprowadzał, tembardziej ciebie nie chcę. Tobie trzeba za twem powołaniem i sztuką iść — a nie wracać. Na rzeź idziesz—wspomnij moje słowo—zaraz ciębie trzeźwi—ty zawsze wśród nich będziesz nędzny—boś głupi do zwykłego toru. Zabrałem cię, myśląc, że razem polecim do końca, ale tobie już, jak przyswojonej dzikiej gęsi, podcięli lotki, abyś z podwórka nie zbiegł. No—to wracaj na podwórko—do tej cię oswoiła, i czekaj, aż ci do reszty połamie skrzydła, oskubie i upiecze dla następnego wybrańca na pieczyście! Idź!

Odwrocił się do niego plecami, wyciągnął na trawie i zdawał się zasypiać.

— Mistrzu! — ozwał się Józef — a jednak to ona podyktowała mi te melodie, które gram, i przez nią świat mi piękny i jam szczęśliwy! Ona mi w duszy jest harmonją i spokojem... nie możesz jej tedy uragać. Nie nam rozstawać się w niezgodzie. Wrócimy razem.

— Uragam, bom żył już... a ty jeszcze nie! — rzekł dziwak. — Złe jest, gdy człowiek zaprzeda duszę drugiemu. To dla duszy zła niewola... nie godna jej boskości. Dlatego znikczemnieć musi. Ale, byś żalu do mnie nie miał, przeprowadzę cię drogi połowę. Z tobą do końca nie wrócę!

Więcej o tem mowy nie było, tylko precz poszła

swoboda i wesołość. Stała między nimi kwestja, która wniosła z obu stron przymus.

Łukasz patrzył z niechęcią na widoczne rozjaśnienie towarzysza w miarę ubiegłej drogi powrotnej; Józef czuł żal do niego, że nie wierzył w jego szczeniłość.

Nareszcie pewnego wieczora, na noclegu w oberży, zagrani ostatni raz, i podczas gdy Reni zasnął mocno, zmęczony całodzienną wędrówką, Łukasz wstał cicho, tornister zapiał, wziął kij i wysunął się z izby cichaczem.

Doliny srebrne były od miesiąca, zaczął w nie schodzić, gwizdząc z cicha. Długo na drodze widać było jego głowę odkrytą i cień co za nim szedł, aż na załomie zginął, rozplynął się w nocy, przepadł.

Józef nazajutrz ze ściśniętym sercem sam poszedł, z niewyraźnym przecuciem, że rozstali się na zawsze tym razem, i z żalem, że ferie te już przeminęły jak sen, jak piosenka, jak marzenie. Odechciało mu się nawet pieszej wędrówki samotnej. Na gościniec się wydostał i resztę drogi odbył na wózku, w miarę zbliżania się do miasta coraz niecierpliwiej.

Aż wreszcie ujrzał z góry panoramę miasteczka: czerwone dachy i fary, uniwersytetu ciemny gmach i rzekę, ogrody przedmieścia i młyn Mariców, wszystko oblane czerwonymi blaskami zachodu. Pora była ta sama, jak wtedy, gdy przed miesiącem Łukasza spotkał w miejscu tem samym; wózek odprawił i ruszył piechotą. Okurzony był słońcem i wiatrem opalony, z dobrą wiarą i ufnością w sercu, szybko schodził w dolinę.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Kosztom zbieranych funduszy, znaczny ten kapitał gmach znacznie rozszerzył; nowe zabudowania przeznaczony na kaplicę, kancelarię i mieszkania dla osób, należących do składu Instytutu.

Długoletnia wszakże działalność ks. Szczygielskiego nie ograniczała się wyłącznie tylko na czynności administracyjnej; wolne chwile od uciążliwych zajęć poświęcał on ciągłym studjom i wykładom w akademii duchownej, której przez długi szereg lat był profesorem, a następnie członkiem rady akademickiej.

Piśmiennictwo zawdzięcza mu też wiele prac cennych: w r. 1841-ym pierwszy wydał „Książkę do nabożeństwa dla głuchoniemych”, później opracował „Metodę do nauki wymawiania”, wreszcie „Alfabet”, który został wydrukowany w „Pamiętniku Instytutu (rok XV)”.
*

Ks. Szczygielski przewodniczył zakładowi do mies. lutego 1864-go r.; w tym też czasie po 35-ciu latach pracy w zawodzie nauczycielskim wysłużył pełną emeryturę. Zmarł dnia 1-go grudnia 1883-go roku w Stoczku Arcichowskim.

Dzielnym współtowarzyszem pracy na niwie pedagogicznej i literackiej za rektoratu ks. Szczygielskiego był ks. Józef Hollak, późniejszy biskup arcybiskup, sufragan augustowski. W r. 1837-ym gdy zawakowała posada prefekta Instytutu, władza archidiecezjalna powołała na to stanowisko ks. Hollaka, który 18 lat ciężkiej i mozolnej pracy poświęcił nauczaniu religii a potem studjom nad wydoskonaleniem metody wykładu.

W r. 1855-ym wydaje „Przewodnik do nauki religii”, a potem wspólnie z ks. Jagodzińskim drukuje dwa pomnikowe dzieła: „Słownik mimiczny” i „Systematyczny sposób wykładu nauki religii głuchoniemych”. Ostatnia ta praca wyszła w dwóch tomach osobno, a nadto była drukowana w „Pamiętniku Instytutu” za rok 1874-ty i 75-ty (rok V i VI).

W r. 1864-ym ster nad Instytutem obejmuje b. wzytator szkół, Jan Papłoński.

Jeżeli ks. Falkowskiego uważamy za założyciela Instytutu, ks. Szczygielskiego za twórcę oddziału dla ociemniałych, to dyrektora Papłońskiego musimy uważać za człowieka, który przez zaprowadzenie nowych a niezbędnych wydziałów uzupełnił myśl swoich poprzedników i wytworzył instytucję naukową, słuszenie cieszącą się sławą europejską.

Papłoński od pierwszej chwili objęcia władzy nader energicznie rozwijał działalność tak w kierunku administracyjnym, jak w kierunku wychowawczo-naukowym.

W r. 1866-ym wyjednywa zmianę ustawy, której mocą Instytut z pod dozoru rady opiekuńczej przechodzi pod zawiadywanie komisji oświecenia. Wskutek tej decyzji Instytut traci swój charakter pierwotny i zamiast instytucji dobroczynnej staje się zakładem naukowym.

Wewnętrzna organizacja Instytutu Papłoński zmienia i sprawy administracyjne powierza w ręce utworzonego „Komitetu gospodarczego”, sprawy zaś naukowe w ręce „Rady pedagogicznej”, składającej się z dyrektora, jako przewodniczącego, lekarza zakładu oraz ciała profesorskiego.

Wkrótce potem powiększa liczbę warsztatów, a następnie, korzystając z ofiary hr. Tomasza Zamoyskiego i z darów władzy naukowej, zakłada drukarnię, w której uczy głuchoniemych wychowawców zecerstwa i odłacza w niej oprócz wielu podręczników naukowych „Pamiętnik Instytutu”, jedno z najpiękniejszych i najcenniejszych wydawnictw, jakie literatura posiada na polu pedagogii, traktującej specjalnie o wychowaniu i metodzie kształcenia tych nieszczęśliwych istot.

Między wieloma cennymi pracami w „Pamiętniku” (rok IX, X i XI-ty) wydrukowano znakomite dzieło Marcina Brzeskiego, dyrektora Instytutu w Poznaniu, pod tytułem „Kurs nauki głuchoniemych”. Dotąd wyszło 18 tomów „Pamiętnika”.

W r. 1872-ym za zbierane po większej części fundusze buduje drugie piętro w korpusie głównym, zakłada „ogródek botaniczny”, a wkrótce potem „Muzeum pedagogiczne”, w którym pomieszcza wszystko to, co może w jakimkolwiek kierunku posłużyć do nauki pogładowej.

W r. 1880-ym Papłoński zakłada „Oddziały różnoladne dla głuchoniemych”; w r. 1883-ym „Towarzystwo głuchoniemych i ociemniałych”, oraz „gospodę dla ociemniałych”, wreszcie w r. 1884-ym wyjednywa „podwyższenie etatów”, dotychczasowe bowiem środki wobec ogólnej drożyzny i potrzeb Instytutu zupełnie nie wystarczały.

Koroną atoli działalności Papłońskiego w tym kierunku było założenie w domu po-angustjańskim przy ul. Piwnej t. zw. „Współmieszkania ociemniałych”, gdzie biedne te istoty po ukończeniu Instytutu otrzymują dożywotnie mieszkanie z opałem. Na ubranie i życie muszą sobie zarobić, do końca jednak życia mają zapewniony jakiś taki kącik.

Dla zgromadzenia ociemniałych utworzył kasę pożyczkową, a następnie wyjednywał środki na utworzenie kapitału żelaznego, od którego, w razie koniecznej potrzeby, procenty obracane bywają na wsparcie dla chorych i zupełnie niezdolnych do pracy.

Papłońskiego uwielbiali i kochali wszyscy. To też, gdy w r. 1884-ym nadszedł jubileusz 20-letniej jego pracy na stanowisku zaszczytnym kierownika Instytutu, wdzięczni uczniowie wraz z całym personelem ofiarowali jubilatowi album i misternie cyzelowaną tacę srebrną, w około której wryto tytuły dokonanych przez niego dla zakładu ulepszeń.

Niedługo wszakże Papłoński cieszył się zasłużonym uznaniem, już bowiem w roku następnym, z wielką szkoda dla Instytutu i wychowawców na zawsze zamknął powieki.

Po śmierci Papłońskiego, tymczasowo kierował Instytutem ks. Jagodziński, a od połowy 1887-go r. stanowisko dyrektora zajmuje dr. Zieniec, któremu zakład zawdzięcza wprowadzenie wielu ulepszeń higienicznych i sanitarnych, a nadto zastosowanie systematyczne nauki gimnastyki i innych ćwiczeń fizycznych.

Z dawnego kolegium nauczycielskiego wymieniamy: starsze dozorczyń: Elż. Muszalską i Elż. Polubińską; ks. Firsiukowskiego, ks. Piotra Busiakiewicza, ks. Ignacego Glińskiego, Pawła Wywiórkę, Pawła Rykowskiego, Tomasza Gaudzińskiego, Adolfa Strzałkowskiego, Filipa Szymańskiego, Katarzynę Szymańską, Leona Talmę, Klemensa Pudzińskiego, Rocha Solarskiego, Kazimierza Michalskiego, Aleksandra Rakowskiego, Augusta Baranowskiego, Katarzynę Szumowiczową, nauczyciela rzeźbiarstwa Faustyna Cenglera, nauczyciela muzyki Romualda Zientarskiego, nauczyciela rysunku Wojciecha Gersona, Antoniego Słoczyńskiego i Władysława Ostrowskiego.

Od czasu założenia Instytutu kształciło się w nim 866 głuchoniemych chłopców i 541 dziewczynek, ociemniałych zaś 165 chłopców i 48 dziewczynek.

Kapitał żelazny Instytutu wynosi obecnie rs. 139,000.

Personel łącznie z ciałem nauczycielskim składa się ze 105 osób, pobiera zaś naukę głuchoniemych i ociemniałych 235 wychowawców i wychowawców.

Obecnie ciało nauczycielskie stanowią: ks. Teofil Jagodziński, kanonik katedralny; ks. Antoni Martynski, ks. Andrzej Józwik, Stanisław Moczydłowski, Henryk Trojanowski, magister b. Szkoły Głównej Władysław Nowicki, Adolf Jeżewski, Feliks Witkowski, Ewaryst Radziśzewski, Julian Makowski, Marja Domańska i Natalia Mudrowiczowa.

Przełożoną zakładu jest p. Br. Szumowiczowa, lekarzem dr. Julian Bartoszewicz, inspektorem szkoły muzycznej prof. konserwatorium Julian Stattler, nauczycielem zaś klasy smyczkowej i muzyki orkiestrowej Bolesław Janicki.

Do kolegium tego należy zaliczyć jeszcze wiele osób, pracujących w charakterze nauczycieli i nauczycielek nadetatowych, pomocników i dozorczyń.

W ciągu okresu jubileuszowego Instytut kilkakrotnie zaszczycony był odwiedzinami Osób Panujących: w r. 1822 im zwiedził go Cesarz Aleksander I-szy; w r. 1850-ym Cesarzowa Marja Teodorówna, Małżonka Cesarza Mikołaja I-go; w r. 1879-ym Cesarz Aleksander II-gi. Jego Cesarska Mość Najjaśniejszy Pan z Najjaśniejszą Panią raczyli dwukrotnie odwiedzić Instytut, w r. 1876-ym i w r. 1884-ym.

W r. 1883 im nadzwyczajny poseł papieski, Wincenty Vanutelli, kilka godzin przebywał w Instytucie, ostatnio zaś w r. 1889-ym zaszczylił go swoją obecnością szach perski Nasr-Eddin.

H. S.

132 lalek.

W rubryce „Ze świata” podaliśmy przed kilka miesięcy wiadomość o odnalezieniu w jednej z oddalonych komnat pałacu Buckingham całego zbioru lalek, któreimi ongi, jako księżniczka następczyni jeszcze, bawiła się królowa Wiktoria.

Spoczywały one w zapomnieniu od r. 1833-go, w którym przyszła królowa, dobiegłszy lat 14-tu, choć z żalem, porzucić je była zmuszona dla żywych, z ciała i kości podanych, w tym czasie bowiem pierwsze rozpoczęto dawać jej nauki ciężkiego obowiązku panowania.

Lalek tych odnalazł się legion cały, jest ich 132. Królowa kazała je sobie wszystkie przywieźć do Osborne, długo je oglądała i wyszukała z pomiędzy tłumy lalek te, które niegdyś własnoręcznie wystroiła. Było ich 32.

Wszystkie u sukien albo u rękawów noszą szpilkami przypięte numery, odpowiadające cyfrom w katalogu, prawdziwym rejestrze stanu cywilnego. Zeszyt to zwyczajny o wyzółkłym latami papierze, na którego okładce dziecięca ręka niewyrobionym jeszcze charakterem ale energicznie treścią i zwięzłością nakreśliła napis: *List of my dolls*.

W spisie pomieszczono imię, nadane każdej z lalek, nazwisko osoby, która ją wystroiła, i tej, która ma przedstawić. Tej ostatniej uwagi często braknie.

Jeżeli lalka przedstawiała którąś z aktorek, w „archiwach” figuruje tytuł sztuki, w jakiej występowała, i data pierwszego jej przedstawienia. Prócz zatem wspomnień, jakie budzą we właściciela ich, lalki królowej wcale cenny stanowią przyczynek do dziejów mody i teatru z pierwszej ćwierci wieku naszego.

Same lalki wyrobem są najwzyczajniejszym, norymberskim, z drzewa, jedna tylko ze skóry wypchanej trocinami pochodzi z Bernu. Wielkość ich zawiera się pomiędzy 3 a 9 calami. Za to stroje ich małemi są arcydziełami. Zdawałoby się, iż składowe ich części palcami wieszczek chyba wykończone. Mankietki, fartuszki, opatrzone kieszonkami, a w każdej chustka do nosa o cyfrach właścicielki, wyszytych czerwonym jedwabiem; wszystko to wymagało niesłychanej w robocie zręczności. Niektóre z lalek posiadają i biżuterję śmiesznie drobnych rozmiarów. Spodnie jednak ubranie wiele zostawia do życzenia; niektóre z dam dworskich zadowalniać się musiały, w miejscach spódnicy, rodzajem oszycia z atlasu, a tylko baletnicy, z łatwych do zrozumienia względów, posiadały uzupełnienie toalety, którego miano nie nadaje się do druku.

Z rozkazu królowej wszystkie lalki odfotografowano w pozach, odpowiadających charakterowi każdej z nich, po większej części w grupach. Jeden z przeglądów angielskich *Strand Magazine* otrzymał zezwolenie na reprodukcję podobizn wraz z dokładnym opisem toalet. Korektę z artykułu płała miss France Low zrobiła królowa własnoręcznie, zaopatrując go kilkoma uwagami.

Dowiadujemy się więc z poprawek tych, że to na osobistych wspomnieniach tylko opierając się, nie zaś przy pomocy rycin młoda księżniczka Wiktoria skopjowała z całą dokładnością głównejsze kostjumy baletu „Kenilworth”, na którym była kilka razy.

W dalszym ciągu artykułu wymienia Marję Taglionę, sławną ballerinę, i „siostrę jej”; *She had none* (nie miała ich)—prostuje królowa u dołu strony.

W innym miejscu, mówiąc o pewnej wieśniaczce tyrolskiej z „Wilhelma Tella”, wystrojonej w parę pięknych pończoszek różowo-błękitnych, autorka artykułu dodaje komplement pod adresem królowej, podziwiając zręczność jej w robocie na drutach. „To nie ja—dodaje w uwadze królowa—ale baronowa Leizen pończoszki te robiła.”

Jak się tego spodziewać należało, znacznie większą część lalek przedstawia płuć słabą, mężką posiada jeno 7—8-ku reprezentantów, ale którzy, zdaje się, szczególnych używali względów *Her gracious Majesty*. Wszystkich niemal królowa wystroiła sama. Między lalkami znajdują się dzieci, z których parę bliźniąt nosi na rękach „hrabina Rothesay”, matka ich i dwoje innych, spoczywających obok siebie w białej atlasowej kołysce.

Jak wiekiem, tak i pozieją społeczną różnią się lalki wielce. Arystokracja dworu brata się tu ze światem teatralnym. „Lady Brighton” obok „Ernestyny”, otyłej mleczarki szwajcarskiej, „księżna Guido” w towarzystwie „mistress Marty”, panny służącej, „hrabia Almaviva” z „Cyrulika sewilskiego” i „Masard”, znany pod owe czasy baletnik; „sir William Arnold” wiekowy dworak; „Albert” tancmistrz z „Teatru królewskiego”.

Jedynym przedstawicielem armji jest dziecko pułku, w białych spodniach i szkarłatnej kurtce, obszytej galonem złotym.

Najpiękniejszą wszakże kolekcję stanowią baletnice. Spotykamy tu Paulinę Duvernay w kostiumie z baletu „Le Belle au bois dormant”, Taglionę w kilku rolach z „Wilhelma Tella”, „Sylfidy”, „Bajadery”; Portyrynę Brocard, która wyszła za księcia Lotaryńskiego; Sylwinę Lecomte, późniejszą księżną Poniatowską itp.

Tomu trzeba by na opisanie cudownych miniaturowych toalet, wykończonych do najdrobniejszego szczegółu. Wstążki, kwiaty sztuczne, wszystko to spotykamy, umyślnie we właściwych rozmiarach wyrobione. A dodać należy, iż na 132 lalki niema dwóch podobnych do siebie; każdej zachowano w pełni indywidualność jej i charakter.

Wielką tu zużyto samą smaku, wyobraźni, pracy i starania, nie też dziwnego, iż księżniczka, która już to sama przykładała do tego rękę, już to natchnieniem służyła, z czasem zasłynęła jako wzór matek i przezorna, pełna taktu i wyrobienia się królowa.

(—)

PRZEDSTAWIENIA KONKURSOWE.

We wrześniu r. z. z inicjatywy redakcji *Kurjera warszawskiego* ogłoszony został konkurs dramatyczny, mający na celu zarówno uciechę chwili otwarcia nowoprzebudowanego teatru Wielkiego w Warszawie, jak i wzbogacenie repertuaru naszej sceny sztukami oryginalnymi.

W terminie, naznaczonym na d. 15-ty czerwca, na konkurs nadesłano ogółem 39 prac, które też natychmiast oddano do czytania podkomisjom, na które podzielił się komitet konkursowy, przez redakcję *Kurjera warszawskiego* do oceny sztuk zaproszoną.

Woda na Wiśle nieznacznie przybiera i obecnie wynosi przeszło półtorej stopy.

rzej o 10 fen. Przekazy na Wiedeń krótkie lepiej o 10 fen. (170.10), długoterminowe zaś bez zmiany (169.10.) Listy zastawne ziemskie brano po 64.48, podczas gdy listy likwidacyjne obniżyły się o 30 kop. (62.40), a pożyczki wschodnie 2-jej emisji pozostały bez ruchu; pożyczki wschodnie 3-jej emisji utrzymały kurs sobotni. Na poziomie kursów onegdajszych pozostały również 4 1/2% listy zastawne ruskie, pożyczki premjowe ruskie z r. 1864-go i kupony celne; mniej płacono za premjówki ruskie z roku 1866-go; więcej natomiast za 6% ruskie renty złote z roku 1863-go. Z wartości spekulacyjnych, akcje kredytowe austriackie spadły o 1/2%. Dyskonto prywatne podrożało o 1/8% (2 1/8%). Żyto miało dziś cokolwiek mocniejszą tendencję i osiągało lepsze ceny o 50 fen. w obu terminach.

Berlin 17-go października. (Telegr. prync. Kurjera Warsz.)—
 il. bank. rus. w tr. nast. 203.75 Akcje d. ż. w. wied. —
 Wskle na Warszawę 203.70 Akcje kredytowe 165.75
 Wek. na Petersb. krót. 203.20 Wek. na Londyn kr. —
 Wek. na Petersb. dług. 202.20 dl. —
 bil ban. russk. na dost. 203.50 Żyto w tow. gotow. 143.75
 Wschodnia poź. II em. 66.20 Żyto na wiosnę 143.—
 Listy zast. serji I-aj 64.80

Kursy z d. 15-go października 203.90, 203.70, 203.20, 202.30, 204.—, 66.20. —, 166.25, 143.25, 142.50.

Sprawozdania z targów.

Targ zbożowy na Pradze w dniu 17-ym października
 Uspokojenie targu dzisiejszego było spokojne, dowóz mały, załadowanie 4 wagony owsa i 1 jęczmienia wynoszący. Żyto mocno. Za wyborowe płacono 87—88 kop., za średnie 83—85 kop., za ordynaryjne 80—82 kop. Owies przy słabej tendencji sprzedawano po 90 do 94 kop. za wyborowy, po 82—88 kop. za średni i po 79 do 81 kop. za ordynaryjny. Jęczmień spokojnie, za browarny płacono 80—92 kop., za towar na paszę 72 75 kop. Gryka z powodu małego zaofiarowania bardzo mocno, płacono 89—93 kop. Kasza jaglana bez nabywców, w żądaniu po 98 do 109 kop., stosownie do gatunku.

Gdańsk 15-go października. — Pszenica krajowa i tranzytowa spokojnie, bez zmiany. Płacono za polską tranzyto dobrze pstrą 132 f. 132 mar., jasno-pstrą 131 1/2 f. 137 mar. tonne. Terminy tranzytu: na październik-listopad 132 mar. w zaofiarowaniu, 131 m. w poszukiwaniu, na kwiecień-maj 135 mar. w zaofiarowaniu, 134 mar. w poszukiwaniu. Cena regulacyjna tranzytowej 133 m. Żyto krajowe słabiej, towar tranzyto-wo bez zmiany. Płacono za polskie tranzyto 123 f. 124 f., 124 1/2 f., 125 f., 126 f., 126 1/2 f., 127 i 130 funt. 115 mar., 128 f. 114 mar. Wszystko za 120 f. i tonne. Terminy: na październik-listopad dolno-polskie 115 mar. w poszukiwaniu, na październik-listopad dolno-polskie 113 1/2 mar. w zaofiarowaniu, 113 mar. w poszukiwaniu, na grudzień-styczeń krajowe 132 m. w zaofiarowaniu, 131 mar. w poszukiwaniu, kwiecień-maj dolno-polskie 110 mar. w zaofiarowaniu, 109 1/2 mar. w poszukiwaniu. Cena regulacyjna tranzytowej 115 m. Jęczmień targowano ruski tranzyto 104 1/2 f. 86 mar. za tonne. Siemie lniane ruskie bardzo piękne 204 mar., średnie 177 1/2 mar. za tonne płacono. Otręby pszenne na wywóz morzem grube 4 m., 4.05 m., średnie 3.80 mar., 3.85 m., mialkie 3.70 mar. za 50 kilogramów targowano. Spirytus nie podlegający cłu w towarze gotowym 53 mar. w zaofiarowaniu, 52 mar. w poszukiwaniu, na listopad-maj 51 m. w poszukiwaniu; podlegający cłu w towarze gotowym 33 mar. w zaofiarowaniu 32 m. w poszukiwaniu, na listopad-maj 31 mar. w poszukiwaniu. Dla cukru w Gdańsku i Magdąrburgu tendencja mocna. Kurs w Gdańsku 205.25 mar. za 100 rs.

Skóry. Wobec obfitego dowozu bydła rogatego, skóry wołowe na targu praskim spadły znowu nisko w cenie, płacono je bowiem po rs. 6.50 do 11.50 za sztukę, czyli o 30 do 50 kop. taniej niż przed paru tygodniami przy uwzględnieniu gatunku. Jak zwykle sztuki duże i ciężkie są więcej poszukiwane i zniżka na cenach tych gatunków jest mniejsza. Na wagę płacono za funt skóry nieoczyszczonej z rogami w sztukach lekkich 60 do 70-funtowych 11 kop., 70 do 80-funtowych 12 kop., w cięższych 12 1/2 kop. Oczyszczone o 1 kop. na funcie drożej. Skórki cielęce drogie, warszawskich brak, za prowincjonalne płacono rs. 20.50 do rs. 21 za pud, przy dobrym pokupie. Skóry końskie rs. 3.50 do 4.50 za sztukę.

Licytacja w lombardzie.

W dniu wczorajszym odbyła się piętnasta z kolei licytacja w lombardzie miejskim, na której sprzedano 20 zastawy, obciążone pożyczką w sumie 568 rs., a oszacowane na 711 rs., ze sprzedaży zaś osiągnięto 778 rs. 50 kop.

Numera sprzedanych tym razem zastawów i osiągnięte za nich kwoty są następujące:

Nr. 26808—26 rs. 60 kop.; 27001—16 rs. 20 kop.; 27004—34 rs. 30 kop.; 27022—47 rs. 30 kop.; 27036—16 rs. 20 kop.; 27032—20 rs. 60 kop.; 27064—45 rs. 50 kop.; 27068—16 rs. 30 kop.; 27070—25 rs. 10 kop.; 27071—12 rs. 30 kop.; 27082—16 rs. 10 kop.; 27097—78 rs. 20 kop.; 27098—21 rs. 20 kop.; 27102—19 rs. 10 kop.; 27116—43 rs. 40 kop.; 27118—91 rs.; 27127—7 rs. 50 kop.; 27140—21 rs. 50 kop.; 27141—201 rs.; 27158—19 rs. 10 kop.

Dziś odbędzie się szesnasta z kolei licytacja w lombardzie miejskim, która rozpocznie się o godzinie 10-jej rano, a potrwa do godz. 1-jej z południa.

Do sprzedaży przeznaczono 42 zastawów, obciążonych pożyczką w sumie 1,109 rs., a oszacowanych na 1,197 rs.

Sprzedaż odbywać się będzie według numerów kolejnych, a mianowicie:

Nr. 27160. Złoty zegarek kryty, od 8 rs. — 27178. Para koleczyków z brylantami, od 40 rs. — 27181. Złoto: łańcuszek do zegarka oraz medaljon, od 14 rs. — 27192.

Złoty łańcuszek do zegarka oraz zegarek srebrny, od 10 rs. — 27202. Para lichtarzy srebrnych, od 24 rs. — 27204. Palto kartowe na wazie, od 4 rs. — 27210. Złota szpilka z brylantami i rozetkami, od 20 rs. — 27213. Złoto: zegarek kryty uszkiem nakręcanym, łańcuszek do zegarka i broszka, od 25 rs. — 27216. Srebro: trzy łyżki stołowe i pół tuzina widelców stołowych, od 28 rs. — 27217. Srebro: zegarek kryty i para koleczyków z rantami, oraz bransoleta złota z rantami, od 16 rs. — 27237. Srebrnych łyżek stołowych 7 sztuk, od 12 rs. — 27240. Para koleczyków złotych z brylantami, od 60 rs. — 27248. Srebro: zegarek i łańcuszek do zegarka, od 7 rs. — 27258. Złota broszka z rozetkami, rubinkami i szafirem, od 12 rs. — 27266. Złoto: zegarek kryty uszkiem nakręcanym i para koleczyków, od 11 rs. — 27272. Lichtarz srebrny, od 10 rs. — 27279. Srebro: kandelabr z 9-ma profitkami, kieliszek, łyżka stołowa i widelec stołowy, od 96 rs. — 27288. Złoto: zegarek kryty, łańcuszek do zegarka, 3 monety i para obrączek, oraz moneta srebrna, od 48 rs. — 27307. Czarnej wełnianej materji 22 1/2, arszynów, od 28 rs. — 27310. Złoto: pierścione z brylantem i 2 pierścionki z rantami, od 7 rs. — 27341. Złoty łańcuszek do zegarka, oraz srebrny zegarek kryty, od 22 rs. — 27314. Złoto zegarek kryty uszkiem nakręcanym, od 12 rs. — 27315. Złotr: 2 zegarki kryte, łańcuszek do zegarka z rantami, oraz srebro: para lichtarzy, lampka, kadzielnica, dwie papierošnice i para solniczek, od 114 rs. — 27340. Złoty zegarek kryty, oraz srebro: łańcuszek do zegarka i 2 monety, od 10 rs. — 27342. Srebro: zegarek, łyżka wazowa, bransoleta i łańcuszek do zegarka, od 14 rs. — 27382. Para obrączek złotych, oraz srebro: 4 łyżki stołowe, czarka i moneta, od 20 rs. — 27393. Złoty pierścione z brylantami, od 40 rs. — 27410. Dwie bransolety złote, z których jedna z brylantami, a druga z perłami, od 18 rs. — 27413. Złoty zegarek kryty uszkiem nakręcanym, od 20 rs. — 27419. Złoto: 3 zegarki uszkiem nakręcanym, szpilka, 2 monety i 4 spinki, oraz srebro: zegarek kryty i 13 monet, od 90 rs. — 27464. Srebro: koszyczek do ciasta i solniczka, od 25 rs. — 27473. Złoto: zegarek kryty, łańcuszek do zegarka i kluczyk do zegarka, od 14 rs. — 27479. Para lichtarzy srebrnych, od 24 rs. — 27487. Złota bransoleta z brylantami, od 40 rs. — 27508. Złoto: zegarek kryty, łańcuszek do zegarka, pierścione i obrączka, od 58 rs. — 27529. Złoto: broszka i para koleczyków z rozetkami, od 8 rs. — 27530. Srebro: para lichtarzy i kadzielnica, od 30 rs. — 27555. Złoto: szpilka z brylantami i obrączka, od 12 rs. — 27557. Złoto: pierścione z rozetkami i perła, oraz para koleczyków, wreszcie dwie srebrne bransolety, od 10 rs. — 27558. Złoto: łańcuszek do zegarka i maszyna do obcinania cygar, od 12 rs. — 27573. Złoty zegarek kryty, od 24 rs. — 27602. Złoty pierścione z brylantami, od 12 rs.

Następna, t. j. siedemnasta z kolei licytacja odbywać się będzie jutro od godziny 10-jej zrana do 1-jej z południa.

Sprawozdanie meteorologiczne

z d. 17-go października 1892 r.

(według spostrzeżeń stacji warszawskiej)

	Barom.	Wilgot.	Wiatr	Temp. C.	Temp. R.
D. 16-go g. 9 w.	742.7	81	PdZ	9.0	7.2
D. 17-go g. 7 r.	741.7	87	Pd	6.6	5.2
g. 1 pp.	740.9	74	PdW	12.4	9.9
Wciagu	Temperatura najniższa C. 7.3 = R. 5.8				
d. 16-go	najwyższa C. 13.5 = R. 10.8				
b. m.	Wysokość wody spadłej mm. 0.0.				

Dr Maksymilian Warszawski

powrócił. **Leszno 41** (róg Solnej). 3878

Węgiel i drzewo, skład hurtowniczy tylko najlepszych gatunków, firmy „**I. Zelustawski**“, **Twarda 64**, telefonu **478**.

TEATR ELDORADO.

Trupa **L. J. Mańko**.

Dziś: 1) „Wyszedłeś na durnia“, operetka w 3 akt. M. L. Kropiwnickiego. 2) „W Krymie“, wodewil w 1 akcie Fedorowa. 1475

— „**CAROLINE**“ Borman powróciwszy z Paryża i Wiednia, otworzyła magazyn najtańszych i modelowo najgustowniejszych damskich kapeluszy i strojów. **Marszałkowska 94**, obok apteki. 3857

Dziś nadeszła drogą morską

z Chan-Kou

Herbata oryginalnego chińskiego rozważania

1-go zbioru sezonu 1892 r.

Najlepszy moning FU-BAG za boks 1-funt. rs. 4.40

TIAN-SZUN „ 3-funt. rs. 13

„ 1-funt. rs. 4.70

„ 3-funt. rs. 14.

Dom Handlowy TSIN-LUN,

w Warszawie, Krak.-Przedm. 67.

Telefon nr. 614. 1474

Marszałkowska 151.
MAGAZYN DZIECINNY
„JANINY”
Dla dzieci: Sukienki, Palta, Ubranka.
Dla dzieci: Wyprawki, Fartuszki.
Dla dzieci: Specjalnie mocne pończoszki.
Dla dzieci: Chroniące od zaziębienia trykotaje.
Dla dzieci: Czapki i Kapelusze.
 Słowem wszelkie artykuły dziecinne.
Marszałkowska 151 3309

Herbata ładowa Rutynskiego.
 Jerozolimka nr. 84, świeża, łagodna, najlepsza dla nerwowych. 3619

Ul. Niecała nr. 14 (przy ogrodzie Saskim)

F. BOKALSKI

otrzymał świeży transport **kapeluszy i cylindrów** z fabryki **W. Plessa w Wiedniu** w najnowszych fasonach i kolorach, 3810 jak również

Krawaty, Łaski, Parasole, Rękawiczki, Wyroby trykotowe, Wyroby skórzanne, Bieliznę męską własnego wyrobu.

Ceny niskie, wybór ogromny.

— Czysta 2. Zegarmistrz **F. Woroniecki** poleca **Zegarki i Regulatory** w najrozmaitszych odmianach, w ogromnym wyborze, po nadprzystępnych cenach—stałych. 3610

Siwucha, Żubrówka, Jeziorko, Trębacka 3 i Marszałkowska 114. Hurtownie w Jeziorku pod Łomżą. 884

Nowy gatunek
CYGAR

Regalja *	cena za 100 sztuk rs. 4
Regalja **	„ „ „ „ 5
Regalja ***	„ „ „ „ 6
Regalja ****	„ „ „ „ 8
Regalja *****	„ „ „ „ 10

Polecamy jako obecnie najlepsze

Wandalin i S-ka

Warszawa, plac Teatralny nr 11.
 Telefon nr 191.

Zadania na prowincję wysyłamy pocztą za zaliczeniem. 1463

ZARZĄD
Kolei Konnej Wilanowskiej

podaje do wiadomości, że z powodu ukończenia ruchu letniego, wagony Kolei Konnej Wilanowskiej odchodzą obecnie co 2 godziny, a mianowicie: od rogatki Belwederskiej rano od godz. 8, 10, 12, 2 i 4 po południu, od Wilanowa rano od godz. 9, 11, 1, 3 i 5 po południu. 1472

PIWO

„**Łódzkie**“ Pilzeńskie z browaru akc. **SS-ów K. Anstadt.**

„**Lubelskie**“ lagrowe z browaru **K. R. Vetter.** Skład główny **J. Wallmana**, ulica Wilcza 8. Telefonu 464.

Sprzedaż na antalki i butelki. 3797